

4. *Speculum spiritualium* : in bibliotheca Westmonasteriensi, ineditum : cf. *Biographie générale* de Didot.

5. *Liber De instructione animæ* : Ms in bibliotheca Universitatis Glascoviæ in Scotia : cf. Migne *Dictionnaire des Manuscrits*, t. II, col. 93.

Hic videtur non alius esse ac « Soliloquium De institutione animæ » ejusdem auctoris, quod nonnulli cuidam Adamo Cisterciensi adscribere malunt : Vide Morotium, p. 73, n. XVII.

6. *Vita S. Hugonis Lincolnensis episcopi*, ab A. ejusdem familiari conscripta, in compendium redegit servata partitione quinque libellorum : Cf. D. Le Vasseur *Ephem.* T. IV, p. 164.

Utrum autem compendium istud idem sit ac *Vita* quam, notis illustra / [f° 4 r] tam a nostro D. Leopoldo Wydemanno, cartusiæ Gemnicensis Vicario, edidit R.P.D. Bernardus Pezsius, O.S.B., in tomo X suæ « asceticæ Bibliothecæ » compertum non habemus scientia certa, nam tria sunt compendia hujus magnæ Vitæ ab anonymis auctoribus nostræ familiæ exarata sæculo XIV et XV quæ ad notitiam nostram pervenere, propter animus anceps hæret nesciens cuinam illorum illud vel istud sit tribuendum.

Primum est compendium typis mandatum a D. Pezio, quod Migne adnectit tomo 153 suæ *Latinae Patrologiæ*, col. 937-1114 alterum exstabat in membraneo cartusiæ Gemnicensis codice, de quo supralaudatus D. Pezsius mentionem facit in monito ad illud quod edidit ; tertium nuper denuntiatum est in catalogo Ludovici Rosenthal. Monacensis bibliopolæ, cui titulus : *Bibliotheca Catholico-Theologica decima*, p. 131, n. 2145.

Doctioribus igitur iudicium relinquimus, ne pretiosum tempus inutiliter teramus.

De Adamo mentionem fecerunt Vossius *De Hist. Lat.* (1628, n. 479 ; Pitæus *De Script. Anglis* ; Petrejus ; Morotius ; Tromby ; Tanner *Bibl. Brit. Hib.*, 1748, p. 7 et editio Patavinæ, 1754, I, p. 8 ; Fabricius *Bibl. med. æt.*, 1734, I, 20 ; Chevalier *Rep. Bio. Bibl.* et in *Suppl.* ; et alii multi qui tamen corrigendi essent juxta dicta a D. Le Couteulx ; D.V. Nabantino.

3 v et 4 r)

4

ADOLPHUS De Essendia, sive de Assindia¹

Natus anno 135. ?, ex nobili prosapia, in Universitate Coloniensi studiis philosophicis, theologicis et juris canonici magno cum profectu incubuit. Anno 1378 factus est novitius cart. S. Albani prope Trevirim, ubi multis claruit virtutibus. Ibidem Priorem egit annis 1409-1415. D. Dominicum Eloinum ad Ordinem recepit an. 1409 et cum eo atque aliis nonnullis monachis et fratribus conversis inii novem plantationem cartusiæ Rivuli B. M. prope Sierck, vulgo Marienfluss anno 1415 quam post mortem ejus, scilicet circa 1477, Patres nostri reliquerunt ut transmigrarunt ad abbatiam Rutilensem olim eis donatam a Beata Margarita, Lotharingiæ Ducissa, anno 1434 (?), cui D. Aldophus a confessionibus fuerat. A qua

domo discessit ac ad cartusiam Trevirensis rediit anno 1421 (alibi 1431) cum titulo Vicarii.

Monachi O.S.B. Trevirenses bis illum in abbatem suum postulaverunt, sed ipse firmiter dignatem hanc recusavit. Attamen coactus est fieri socius nostri D. Joannis Rode abbatis O.S.B. in visitatione cœnobiorum suæ reformatæ Congregationis.

Anno 1433 missus fuit ad domum Monichusen et anno 1436 ad domum Leodinensem, propter dissidium exortum inter se et priorem suum Trevirensis ob schisma cleri et populi Coloniensi natum in conflictu duorum clericorum, qui ad sedem archiepiscopalem simul aspirabant. Anno 1437, sedato schismate et domestico cartusiæ Trevirensis dissidio. D. Adolphus reversus est ad domum suam et iterum officium Vicarii explevit.

Obiit ex peste quarta junii 1439 et unus fuit ex octo cartusianis Trevirensibus qui ex eadem peste inibi eodem anno decesserunt : cf. Chartis Capitulorum generalium an. 1440 et 1451.

Cum fama sanctitatis migravit D. Adolphus ad Dominum. Quo mortuo in ejus cella inventa sunt nonnulla scripta sua, in quibus sedulo retulerat visiones et alia divina charismata quæ acceperat.

De visione quam habuit de Rosario, scripsi in articulo Dominicus Eloinus.

Vixit in Ordine 60 annis.

(f° 3 v)

Vitam brevem D. Adolphi scripsit D. Modestus Leidecker in *Annalibus cartusiæ Trevirensis*, ubi se excusat quod tam pauca de tanto Patre referat, cum potuisset scribere magnum volumen sed tempus scribendi ei deficiebat.

(f° 4 r)

Scripta ejus :

(f° 3 v)

Ut supralaudatam Ducissam ad summam perfectionem eveheret nonnulli ex sequentibus scripsit opuscula.

Scripsit D. Adolphus visionem *De Rosario* quam habuit in suo tractatu manuscripto cui titulum hunc præfixit :

De nobilitate, utilitate et fructuositate Rosarii Beatæ et gloriosæ Virginis Mariæ qui modo esservatur in publica bibliotheca Moguntina. In quo libello D. Adolphus scripsit articulos nonnullos de vita D.N.J.C. et B.M.V. meditandos in recitatione Rosarii, qui nonnihil differunt ab articulis exaratis a suo alumno D. Dominico Eloino et *Rosarium D. Adolphi* vocati fuerunt.

Opusculum D. Adolphi *De commendatione Rosarii* videtur esse aliud ac prænotatum. Creditur illud duas partes complecti, nempe :

1°- Virtutes et Charismate cujusdam monachi O.S.B.

2°- Vitam B. Margaritæ Ducisse, etc...

(f° 5 r)

1.- *De Commendatione Rosarii* : Opus primo latine exaratum, postea ad usum B. Margaritæ ab ipsomet auctore germanicis auribus accommodatum.

2.- *Vita servatoris nostri* seu Meditationes in vitam D.N.J.C., ex magno opere Ludolphi cartusiani excerptæ ad usum ejusdem Beatæ.

¹en urbs est in Westphalia.

(f° 4 v) Forte hæc duo opuscula sub uno, qui sequitur, titulo eadem sunt ac libellus notatus a D. Le Couteulx, t. VII, pp. 360-361 his verbis : « Edidit libellum ab amœnis hortorum rosariis ducta metaphora quo Christus ejusque Matris Sanctissimæ res olim in terris gestas complexus est ».

(f° 5 r) 3.- *Exercitium de triplici meditatione.*

4.- *De exercitio remissionis peccatorum.*

Hæc opuscula, seculo præterito, adservabantur in bibliotheca cartusiæ Coloniensis, ex qua forte per apographa ad alios domos pervenerunt, ut videtur constare ex similibus titulis infra subnexis.

5.- Vita B. Margaritæ, Lotharingiæ Ducissæ : opus nuper inventum ab Curicque, sacerdote, qui anno 1863 scribens ad Majorem Cartusiam dicebat se illum typis mandaturum in appendice ad vitam ejusdem Principissæ vernacula lingua a se compositam et taliter inscriptam :

Notice historique sur la bienheureuse Princesse Palatine, Marguerite de Bavière, duchesse de Lorraine (1373-1434) Metz, typogr. De Rousseau-Pellez, 1864.

La bienheureuse... : dans les *Petits Bollandistes* de Mgr. Guérin, au 27 août, t. VIII, 6e ed., Paris, Palmé, 1868, pp. 616-627 (même référence dans l'édition de 1866).

f° 4 v) *Vita B. Margaritæ Bavaræ* : cf. D. Le Couteulx t. VII, p. 361.

Vita sanctæ memoriæ D. Margaretæ Ducissæ Lotharingiæ descripta a Ven. P. Adolpho, Priore cartusiæ Trevirensis, ipsius familiaris reperitur Coloniae in tomo XIV, pp. 389-420 collectionis clarissimorum virorum fratrum Gebenius cui titulus : *Farragines litterariæ.*

f° 5 r) Nonnulla excerpta hujusce Vitæ ab Adolpho exaratæ leguntur in alia Vita beatæ quam R.P. Rader, S.J., edidit in tomo tertio suæ *Bavariæ Sanctæ.*

° 4 v) 6.- Idem D. Adolphus aliam scripsit notitiam Vitæ cujusdam monachi O.S.B. abbatiae Gorze prope Metas, valde SS. Rosarii B.M.V. devoti. Fortassis hæc notitia reperiebatur in libello *De Commendatione Rosarii.*

° 5 r) 7.- Tituli quorundam opusculorum ex cartusia Buxiæ provenientium qui propter similitudinem inscriptionis dubium ingerunt ne sint apographa aut versiones operum V.P.D. Adolphi ab Essendia ;

a) *Rosarium B.M. compositum per quandam cartusianum* : Erat adnexum ad quoddam Breviarium cartusiense XVI seculo exscriptum : cf. Biblioth. Cart. Ludovici Rosenthal, monacensis bibliopolæ 1884, p. 11, n. 146.

Rosarium gloriosissimæ V.M. anno 1498 exscriptum, in-16°, 117 ff. : cf. Biblioth. Cathol.-Theolog. Ab eodem bibliopola edita p. 239, n. 3791.

Hæc Rosaria sunt forte adscribenda D. Ambrosio Alentsenio, de quo infra.

6 r) Rossankrantz unseer lieb. Frowen (De Rosario B V M) : hoc opusculum denuntiatur in catalogo Bibl. Cartusiæ Buxiæ edito a Carolo

Förster, Monachi, 1883, p. 138, n. 2587, cum aliis libellis quorum tituli latine interpretantur:

1.- *Quædam De Ordine cartusiano* ; 2.- *De Rosario B V M* ; 3.- *Preces pro matutinis* ; 4. - *Via ad perfectionem* ; 5.- *Discussio conscientiæ* : codex manuscriptorum XV s. in-12°, 157 ff.

b) *Geistliche Betrachtungen. Hie vachet an das Leben Jhesu Christi* (hoc est : Meditationes spirituales super vita Jesu Christi) : Cat. Buxiæ, p. 135, n. 2520 : cod. Ms. XV s. in-4°, 154 ff.

Geheimnisse d. Lebens u. Leid. D. Herrn. Betr. U. Gebete (hoc est : Mysteria vitæ et passionis Domini : meditationes et preces) : ibid. p. 135, n. 2514 : cod. Ms. XV s. in-16°, 137 pp.

Geistliche Betrachtungen vom Leiden Christi, deni (?) Wittwstand, etc... (hoc est : Meditationes spirituales super Christi Passione dicatæ viduis) : ibid. p. 135, n. 2515 : cod. Ms XV s. in-4° 165 ff.

c) *Geistliche Lieder weiser Meister vollendet, 1437* : ibid. p.135, n. 2521 : cod. Ms. in-4°, 183 ff.

d) *Kurze lere und underwysung. Wie od. Wau mit sic. D. Mensch sol schicken zu seiner höchsten volkemenheit* (hoc est : Brevis instructio seu lectio de modo quo homo se debeat subijcere (superioribus ?) pro adipiscenda perfectione) : ibid. p. 139, n. 2590 : cod. Ms. XV s. in-8° 199 ff.

e) *Ain Kurtze mutze underwysung. V. d. betrachten u. himme spehen* (hoc est : Brevis instructio de meditatione et orationibus jaculatoriis, adjectis quibusdam meditationibus et preces) :

(f° 7 r) ibid. p. 139, n. 2591 : cod. Ms. XV s. in-12°, 149 ff.

(f° 4 v) Eadem opuscula, quæ tribui D. Adolpho ei pariter adscribuntur a 61. v. Honthrim in *Hist. Trevir. Diplom.*

De D. Adolpho et de ejus zelo in propagatione Rosarii egit R^{mus} P. Thomas Esser, O.P., uti adnotatum est in notitia D. Dominici Eloini (cf. t.II infra).

(f° 7 r) De Adolpho mentionem fecerunt D. Le Vasseur in *Ephem.* ad diem 10 julii ; Browerus in *Annalibus Trevirensibus* ad annum 1404 ; Rader in tomo supra allegato *Bavariæ sanctæ* ; Curicque in *Compendio Vitæ Beatæ Margaritæ* apud Guerin *Les Petits Bollandistes* 27 aug. t. VIII, 6a ed. ; Berseaux *L'Ordre des Chartreux et la chartreuse de Bosserville*, etc..., etc...

(f° 4 v) J.-M. Curicque *Essai historique sur la vie de la bienheureuse princesse Marguerite de Bavière, palatine du Rhin, fille de l'empereur Robert III, épouse de Charles II, duc de Lorraine (1393), morte à Sierck en odeur de sainteté, le 27 août 1434*, Metz, 1859, in-8°, 64 pp. - *Notice historique sur la bienheureuse princesse Marguerite de Bavière, duchesse de Lorraine (1373-1434)*, Metz, 1862, in-12°, 40 pp.

De Adolpho ; præter scriptores notatos apud Chevalier *Rep. Biobibli.*, col. 26, egerunt : Begin *Biogr. Moselle* (1832), IV, pp. 250-251 ; Calmet *Bibl. lorraine* (1751), pp. 20-21 ; Hartzheim, cf. p. 4.